

Pesta 29 april. (11 maiu.)
Va esi dominic'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 17.

Anulu IX, — 1873.
Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'ia 2 galbeni.

Mirés'a veduvita.

(Sa cetitu in adunarea gen. a Societății pentru fondu de teatru rom. tienuta la Caransebesiu in 27 apr.)

I.

olo 'n tierile vecine,
Ca si 'n falnice gradine,
Este raiulu de placeri
Si de vecinici desmerdări.
Multi baieti, multi copilasi
Sbóra ca si angerasi
Dupa fluturi pe campia
Si puiuti de ciocarlia ;
Er fetele incetisioru
Spunu in diori tainiculu doru,
Candu esu pe la cantatori,
Ca si-unu vrau de sburatori,
Ocolindu ca dñeie
Mai tóte livedile.
Intr'atâte dñi sióre
Mandre, gingasie, usióre,
La o serbatóre-alésa
Mai de nópte cine-mi iésa
Pe róu'a ne inceputa,
Rumpendu flórea mai placuta ?
Sandian'a dragalasia,
Fetiti'a cea mai nestasia ;
Soriór'a floriloru,
Verisiór'a criniloru ;
Repitória la privire,
Cu multu farmecu in vorbire.
Candu pe lunca s'aretá,
Riurile murmurá,
Livedile 'ntineriá,
Florile inveseliá ;
De-a ei doina, ce-o cantá

Dumbrav'a se leganá,
Valea sinu-si desfacea,
Cu tonu dulce glasuiá.

Inse éta ! cà pe lunca
Se ivesce o naluca,
Si s'aventa 'n mandru sboru,
Ca unu nourelu usioru.
Par' cà-i bala necurata
Haluita spulberata ! — — ;
Totu-si stai ! nu-i duhu de spaima,
Ci-i voinicu de-o rara fama.
Multe vali a pribegitu,
Multe-ogóre-a ocolitu,
Pan' in urma a prispitu
Angerelulu celu iubitu :
„Buna calea floricia
Cu sinu falnicu de voinica !
Din ce colti de lume esti ?
Dór' din pólele ceresci ?
Dintre stele ai picatu,
Séu esti fiica de 'mperatu ?
Multe tieri am pribegitu,
Multe nopti am pirotitu ;
Dar nici féta 'n omenime,
Nici lucéferu pe cerime,
Tie-asemeni n'am zaritu,
Nici l'apusu, nici res aritu.“

„Voinicele tinerele
Nu 'mblá 'n aretile mele ;
Fetele câte-su in satu
Te-oru ochi, cà stai la sfatu,

Si-apoi, Dómné! pré 'ndurate!
 Ele au animi glate,
 Urm'a 'ndata ti-oru luá,
 Pe otare-oru preserá;
 Séu voru dá la vrajitóre
 Prin sita sè ti-o stracóre,
 Si s'o-arunce, candu descanta,
 In fontan'a parasita;
 Séu chipu de lutu ti-o voru face,
 Si in spuza ti-o voru cóce,
 Ca sè-ti arda animiór'a,
 Precum arde spuzisiór'a,
 Sè te usci chiar din picióre,
 Ca bradulu prajitu la sóre."

„Nu-mi e téma de vrajire,
 De 'ntorsuri si de pocire;
 Nici de bale turburate,
 Nici de vraciuri necurate,
 Nici de bratie inarmate,
 Nici de glóntie farmecate;
 Cà-su nascutu la Sandiène,
 Farmecatu de buruene;
 Maracini dintra otara,
 Cu lécuri dintr'alta tiéra,
 M'au legatu de baiatielu,
 Si 'ntaritu de voinicelu;
 Vraciu de mine nu s'atinde,
 Er la lupta me sciu prinde,
 Cà-ci am arme ghintuite,
 Cu otiele iscusite;
 Am hangeriu totu aramitu,
 Cu taisiulu otravitu,
 Si-am unu roibu, sioiumu de munte,
 Cu trei stele mandre 'n frunte,
 Bidiviú, puiu sprintenelu,
 Siepte tieri sè sbori cu elu;
 Aste vali vomu parasí,
 De serbare ne-omu gatí;
 Cà-ci colo 'n lunc'a marétia
 Patru-dieci de mfi de bratie
 Stau de nunta toti gatiti,
 Cu ochii la noi tientiti."

II.

Sinulu noptii se despica,
 Velulu negru se radica;
 Cucuveic'a amutiesce,
 Radi'a dílei se latiesce,
 Si cu dins'a lumea vía
 Se descépta 'n veselía;
 Cà-ci colo 'n lunc'a marétia
 Falnici némuri se resfatia.
 Salta hor'a de 'ncuscire,
 Hora mandra de nuntire.
 Doine mandre chi'otescu,
 Vestea 'n lume o latiescu,
 C'adi unu nému tiene-o serbare,
 Cum n'a fostu alt'a sub sóre.
 La mese de ospetare
 In frunte-i cumetrulu mare,
 Giuru in giuru fetie marite,
 De timpí vechi incaruntíte.
 Vinuri vechi totu margelate
 Ferbu in cupele spumate,

Cu cari óspetii ciocnescu,
 Pentru tineri le golescu.
 Unii poftescu fericire,
 Tiesuta cu 'ndestulire,
 Altii voru dulce iubi re
 Petrecuta 'n nemurire;
 Éra mandr'a tinerime,
 Desmerdata 'n fragodíme,
 Salta hore stramosiesci,
 Jocuri falnici romanesci.
 Vuie valea, clocotesce,
 Suna codrulu, hohotesce,
 Vesel'a se maresce,
 In frunte cine-mi horesce?
 Mirele cu-a sa mirésa,
 A frumsetii 'mperatésa,
 A floriloru sosióra,
 A raiului dnisióra.

Fericirea rapitória
 E naluca 'nsielatória,
 Te desmérda 'ncetisióru,
 Si-ti aprinde-unu tainicu doru,
 Dar candu dorulu se maresce,
 Ea pe locu te parasesce;
 Astu-felu rat'a serbatóre,
 Mai vestita pe sub sóre,
 Care lumea-a cuceritu
 De la-apsu la resaritu,
 A peritu pe vecinicía,
 Si ce-a fostu n'o mai sè fia!
 Cà-ci unu vêcolaciu spurcatu
 Susu pe ceriu s'a aretatu,
 Minaturile-ascultandu,
 Lucéferu 'ntunecandu.
 Veseli'a a peritu,
 Fric'a 'n lume a pornitu;
 Velulu noptii s'a intinsu
 Preste-a lumei latu cuprinsu;
 Naluci multe, mincinóse
 Bagá gróza 'n peptu si óse.
 Ventulu turbatu víjaesce,
 Vezduhulu aduncu mugosce,
 Ceriulu se bocesco greu,
 Vérsa lacrimé periu.
 Vijali'a 'ntaritata,
 Si cu lumea ne 'mpacata,
 Sguduesco cu manía
 Pamentulu din temelía.
 Codrii, vali aduncu suspina
 Si cu-unu típetu se inbina,
 Ce imprascia fiori
 C'a si fulgerii din nori.
 Cine scie, cine scie,
 Cine-a datu d'asié urgia!

III.

Colo 'n vale la isvóre,
 Sub unu paltinu la recóre,
 Este-unu patu tiesutu cu fiori,
 Ocolitu de crinisióri.
 Multi baieti si feciorasi
 Sprinteni, nalti si dragalasi,
 Pribegindu, ca multi in lume,
 Coborindu de pe vr'o culmé,

Unu glasu tainicu audiau,
De durere se 'ndoiau;
Cà-ci din vale si-respandea
Ore cine jalea sa;
Si cantá cu doiosia,
De treziá crinii 'n campia;
Munti si codrii resunau,
In lungu hohotu tragau;
Paserile de-acestu doru
Si-uitau canteculu loru;
Caletoriu 'n obosintia,
Si-uitá de suferintia,
Ci grabiá din culme 'n culme,
S'afle tainic'a minune;
S'afle dîn'a Sandiana,
S'afle fét'a nesdravana,
Candu si-striga mandru 'n diori,
Cà i-a tiesutu patu de flori.
„Striga, striga diorile“,
Sè trezësca florile,
Sè-i ajute a cantá
Jalea din anim'a sa.
Ea atátu se biduesce,
Atát'a se jalbuesce,
Cátu sinulu i se topesce,
Anim'a-i se vestejesce.
Se 'nelina ca o colia
Batuta de vijelia.
Cà-ci pe mandrulu dragalasiu,
Alu copilei paunasiu,
— De ursite prigonitu,
De vraji rele suocitu, —
Unu balauru dintre nori,
Colo 'n nóptea de flori,
De la sinu de copilitia,
A raiului gradinitia,
Lu-a rapitu, lu-a sufulcatu,
Si 'n vezduhu s'a radicatu,
Catra codrii s'a 'ndreptatu
Cu celu sufletu lesínatu.

Si de-atunci serman'a féta,
Cu anim'a sagetata,
Si cu mintea tulburata,
Canta 'n diori neinctatu
Acestu cantecu minunatu:

„Plecatu-a, plecatu,
Candu diori s'au versatu,
Sociorulu meu
Dreptu la Ddiu,
Si mi-a dîsu, mi-a dîsu:
Sè incetu de plansu,
Ca ér va vení,
Si m'a molcomí!“

Unu patrariu de secolu sbóra,
Mandrulu totu nu se pogóra.

Ionu Becinéga.

Emilia Calotti.

— Drama in 5 acte de G. E. Lessing. —

(Urmare.)

Actulu alu cincile.

Scen'a remane aceea-si.

SCEN'A I.

Marinelli. Principele.

Marinelli.

Aicea, Altetia, din ferést'a acésta lu-poti vedé. Se preumbla de alungulu arcadei. Éta-lu, cà apare dupa coltiu; elu vine. Nu, elu se re-intórce. Nu este inca in claru cu sine. Dara este cu multu mai liniscitu, séu celu putinu pare a fi. Pentru noi totu una! Fara indoiéla! Ce i voru fi si bagatu in capu ambele femei, cutezá-va elu óre sè o esprime? Dupa cum a auditu Battista, a ordonatu femeii sale, ca indata sè-i tramita trasur'a afara. Fiindu cà elu a venitu calare. Tieni minte, indata ce se va presentá, va multiamí in modulu celu mai umilitu Altetiei tale, pentru gratiós'a protectiune, ce o a aflatu famili'a sa aicea; se va recomandá si de ací inainte gratiei; o va duce liniscitu in cetate si va asceptá in cea mai profunda umilintia, cà ce interesu vei binevoí Altetia ta sè pastrezi si de ací incolo pentru nefericit'a si amabil'a sa fiica?

Principele.

Dara déca elu nu va fi atátu de blandu? Si cu greu, fórte cu greu va fi elu asié. Lu-cunoscu pré bine. Celu multu déca si-va supprime prepusulu seu si si-va remuscá mani'a, inse pe Emilia in locu sè o duca la cetate o va luá cu sine? o va tiené langa sine? séu o va inchide póte chiar intr'o monastire afara din teritoriulu meu? Ce va fi atuncea?

Marinelli.

Amorulu tematoriu vede departe. Intr'adeveru! Dara elu nu va —

Principele.

Dara déca totu-si o va face! Ce va fi atuncea? Ce ne va puté atuncea ajutá, cà nefericitulu comite si-a pierdutu viéti'a pentru acést'a?

Marinelli.

Pentru ce acésta reprivire trista? Inainte! cugeta invingetoriulu: cadia langa dinsulu contrariulu séu amiculu. Si apoi! Chiar si déca ar voí sè faca acést'a, betranulu acest'a nesocotitu de ce te temi, principe: (meditandu.) Acésta merge! O am aflatu! mai departe de cátu pana la vointia de siguru sè nu ajunga.

De siguru, cà nu! Dara sè nu-lu pierdemu din vedere! (Se duce éra-si la ferésta.) Putînu lipsea si erá sè ne surprindia! Éta-lu cà vine. Sè-lu mai incungiurâmu inca: si sè asculti mai antâiu, principe, ce avemu de facutu in acelu casu presuntivu.

Principele, (amenintiandu.)

Inse Marinelli!

Marinelli.

Celu mai inocentu lucru din lume.

SCEN'A II.

Odoardo Galotti.

Inca nu se afla nimenea aicea? Bine; am sè me mai recescu. Este noroculu meu, Nimicu mai demnu de despretiuitu ca unu capu de june infierbentatu acoperitu cu peri carunti! Mi-am dis'o de atâte-ori! Si totu-si m'am lasatu sè fiu sedusu: si de cine? De o jalusa; de o jalusa nebuna. Ce are de a face virtutea ofensata cu resbunarea viciului? Numai pe aceea am de a o salvá. Si caus'a ta, fiulu meu! fiulu meu! Nu am pututu nici odata sè plangu si nu voiescu sè o inveti acuma. Caus'a ta o va face de a sa cu totul altucineva. Ajunge pentru mine, déca asasinatoriulu teu nu va gustá fructulu crimei sale. — Acést'a sè-lu turmenteze mai multu, decâtu insu-si crim'a! Candu preste putînu saturarea si desgustulu lu-voru impinge din pasiune in pasiune, atuncea suvenirea, cà nu a pututu espiá, acésta unica sè-i amaréscu gustarea tuturora! In fia-care visu sangerandu-lu fidantiatu sè-i conduca pe fidantiata langa patu si candu elu totu-si va mai intinde voluptuosulu seu bratiu spre dins'a, atunci elu fara veste sè audia risulu ironicu alu infernului si sè se descepte.

SCEN'A III.

Marinelli. Odoardo Galotti.

Marinelli.

Unde ai remasu, domnulu meu? unde ai remasu?

Odoardo.

A fostu fiic'a mea aicea?

Marinelli.

Dins'a nu: dara principele.

Odoardo.

Sè me scuse. Am petrecutu pe comtes'a.

Marinelli.

E bine.

Odoardo.

Serman'a femeia!

Marinelli.

Si consórtea dtale?

Odoardo.

A plecatu cu comtes'a, pentru ca sè ni trimitia indata trasur'a aicea. Binevoiesca principele a-mi permite sè mai remanu pana atuncea cu fiic'a mea aicea.

Marinelli.

Pentru ce tóte aceste circumstantie? Nu i-ar fi causatu óre principelui o placere de a puté reconduce in cetate pe amendóue si pe mama si pe fiica?

Odoardo.

Fiic'a celu putînu ar fi trebuitu sè renuntie la onórea acésta.

Marinelli.

Cum asié?

Odoardo.

Ea nu se va mai reintórce la Guastalla.

Marinelli.

Nu? si pentru ce nu?

Odoardo.

Comitele este mortu.

Marinelli.

Cu atâtu mai vêtosu —

Odoardo.

Ea va merge cu mine.

Marinelli.

Cu dta?

Odoardo.

Da, cu mine. Nu ti-am spus óre, cà comitele este mortu. Déca inca nu o scfi. Ce are de a cautá ea de aici inainte in Guastalla? Ea va merge cu mine.

Marinelli.

Fara indoiéla, cà ffitoriulu locu de petrecere alu fiicei depinde singuru numai de la voi'a parintelui ei. Inse mai antâiu —

Odoardo.

Ce mai antâiu?

Marinelli.

Vei trebúf sè permiti, domnule colonelu, ca sè fia dusa la Guastalla.

Odoardo.

Fiic'a mea? dusa la Guastalla? si pentru ce?

Marinelli.

Pentru ce? Considera numai —

Odoardo, (infierbentatu.)

Considera! considera! Eu consideru, cà

aicea nu este nimica de consideratu. Ea trebuie să va merge cu mine.

Marinelli.

Oh, domnulu meu — dara pentru ce să ne infierbentăm din cauză a această? Se poate că me insielu; că nu este necesariu aceea ce cred eu că este necesariu. Principele va săf apretiu acest'a mai bine. Decida dara principele! Me duc să-l aduc.

SCEN'A IV.

Odoardo Galotti.

Ce? Nici odata! A-mi prescrie mie, că unde are să mērga? A mi-o retienē? Cine voiesce acest'a? Cine si-pōte permite acest'a? — Acel'a care aicea si-pōte permite totu ce voiesce? Bine, bine, vēdia deci, cātu mi-pociu eu permite, de si nu mi-ar fi permis. Tiranu orbitu! Cu tine me voiu potē mesurā. Cine nu respectēza nici o lege, este totu asiē de putinte ca si acela ce nu are nici o lege. Acest'a tu nu o scfi? Inainte numai! inainte! — — — Dara ēta-me ēra-si; ēra-si cu man'ia fugindu impreuna cu ratiunea. Ce voiescu eu? Mai antāiu ar trebui să se intemple aceea ce me face infuriatu. Ce nu flecaresce unu astu-felu de curtisanu miserabilu! Si pentru ce nu l'am lasatu ore să flecarēsa mai departe! Pentru ce nu am ascultatu eu ore pretestulu lui pentru care ea avea să se duca ēra-si la Guastalla! Astu-felu asiu fi acuma pregatitu cu unu respunsu. Dara la care mi-ar putē lipsi vreunulu? In casu inse candu mi-ar lipsi; candu totu-si mi-ar lipsi. Vine cineva. Fi liniscitu, copilu betranu, fi liniscitu!

SCEN'A V.

Principele. Marinelli. Odoardo Galotti.

Principele.

Ah, amabilulu si onestulu meu Galotti — trebuiā să se intemple unu astu-felu de lucru, pentru ca să te vediu venindu la mine. Pentru unu pretiu mai micu nu o faci. Dara nici o imputare.

Odoardo.

Altetia, eu privescu in tōte casurile ca unu ce neconveniabilu de a se imbuldf la suveranulu seu. Pe care lu-cunōsce, pe acel'a lu-provōca, candu are lipsa de elu. Chiar si acuma mi-ceru scuse —

Principele.

La cāti alti nu li-asiu dorī această modes-

tia orgoliōsa! Dara să venimu la cestiune. Dta vei fi ardiendu de doru a-ti revedē pe fic'a. Dins'a se simte de nou liniscita din cauză a departarei neasceptate a unei mame atātu de gentile. Pentru ce si ore această departare? Eu asceptam numai ca amabil'a Emilia să-si revina cu deseversire, pentru ca dupa aceea să le duc pe amendoue in triumfu la cetate. Dta mi-ai stirbitu de jumetate acestu triumfu, dara ce să-mi ffa luatu de totu această nu o voiu permite.

Odoardo.

Prē multa gratia! Permite-mi principe, ca să crutiu pe nefericit'a mea fica de acele mortificatiuni varie, pe cari i le prepara in Guastalla amicii si inamicii, compatimirea si maliti'a!

Principele.

Ar fi o crudelitate, ca cineva să voiesca a-i rapī mortificatiunile dulci ale amiciloru si ale compatimirei. Pentru ca inse mortificatiunile inamiciloru si ale malitiei să nu o pōta ajunge, pentru această permite-mi să portu eu de grija!

Odoardo.

Principe, amorulu paternelu nu imparte bucurosu ingrigririle sale. Eu crediu si sciu ce convine ficei mele in impregiurările actuale. Departare din lume; o manastire, cātu se pōte mai curendu.

Principele.

O manastire?

Odoardo.

Pana atuncea planga sub ochii parintelui ei!

Principele.

Atāt'a frumsetie să vestejēsa intr'o manastire? Este ore permisu ca o singura sperantia nerealizata să ne faca atātu de implacabili cu lumea? Dara fara indoielā: parintelui nu are nimenea dreptulu de a-i replicā. Du-ti fic'a dtale, Galotti, unde vei voi!

Odoardo, (catra Marinelli.)

E bine, domnulu meu?

Marinelli.

Dēca inca me provoci formalu!

Odoardo.

Insedar, insedar.

Principele.

Ce aveti amendoi?

Odoardo.

Nimica, Altetia, nimica. Noi reflectāmu numai, care din noi s'au insielatu in Altetia Ta?

Principele.

Cum asié? Vorbesce Marinelli.

Marinelli.

Me cósta multu, a contrariá grati'a principelui meu. Inse candu amicitia reclama a se adresá mai nainte de tóte la dinsulu ca la unu judecatoriu —

Principele.

Care amicitia?

Marinelli.

Scfi, Altetia, câtu de multu am iubitu eu pe comitele Appiani; câtu se parea a fi de intre-tiesute stăfetele nóstre —

Odoardo.

Scfi acésta, principe? Apoi intr'adeveru o scfi?

Marinelli.

Comandatu de elu insu-si a fi resbunatoriulu seu —

Odoardo.

Dta?

Marinelli.

Intréba numai pe consórtea dtale! Marinelli, numele Marinelli a fostu ultimulu cuventu alu comitelui murindu: si cu unu tonu! cu unu tonu! Sè nu-mi iésa nici odata acestu tonu înfricosiatu din audiu, déca nu voiu pune in miscare tóte mijlócele, pentru ca asasinatorii lui sè fia descoperiti si pedepsiti!

Principele.

Comtéza pe concursulu meu celu mai puternicu!

Odoardo.

Si pe dorintiele mele cele mai fierbinti! Bine, bine! Dara ce este mai departe?

Principele.

Acésta intrebú eu, Marinelli.

Marinelli.

Domnesce prepusulu, cà nu au fostu banditi aceia, cari au asasinatu pe comitele.

Odoardo, (cu ironia.)

Nu? intr'adeveru cà nu?

Marinelli.

Cà unu rivalu a pusú sè-lu delaturéze.

Odoardo, (cu amaratiune.)

Ah! Unu rivalu?

Marinelli.

Nu altu-felu.

Odoardo.

E bine, apoi atunci, Ddieu sè-lu afurisésca, pe acelu asasinu miserabilu!

Marinelli.

Unu rivalu, si inca unu rivalu favoritu —

Odoardo.

Ce? favoritu? Ce ai dîsu dta?

Marinelli.

Nimica alta decâtu ce respandesce faim'a.

Odoardo.

Unu rivalu favoritu? favoritu din partea ficei mele?

Marinelli.

Acésta nu este constatatu. Acésta nu pôte sè fia. La acésta me opunu, chiar in contra dtale. Inse cu tóte aceste, gratiöse principe, fiindu cà prejudetiulu celu mai fondatu trage atâtu ca si nimica pe cumpen'a justitiei: cu tóte aceste nu se va puté evitá de a nu supune unei incuisitiuni pentru acésta pe frumós'a nefericita.

Principele.

Oh da; fara indoiéla.

Marinelli.

Si in care altu locu? unde s'ar puté intemplá acésta, decâtu numai in Guastalla?

Principele.

In acésta ai dreptate, Marinelli; in acésta ai dreptate. Ah, da: acésta schimba lucrulu, amabile Galotti. Nu este asié? Dta vedi insu-ti —

Odoardo.

Oh, da eu vediu. Eu vediu, ce vediu. Dumnedieule! Dumnedieule!

Principele.

Ce-ti este? Ce ai?

Odoardo.

Cà nu am pututu prevedé aceea, ce vediu aicea. Acésta me iritéza, nimica alta. E da; ea se va reintórce éra-si la Guastalla. O voiu duce éra-si la mam'a ei; si pana ce cercetarea cea mai severa nu o va declará de libera, nu me voiu miscá nici eu din Guastalla. Fiindu cà cine scéfe — (cu unu surisu amaru) cine scéfe, déca jusiiti'a nu va aflá cu cale a me supune si pe mine unei incuisitiuni.

Marinelli.

Pré probabilu! In casuri de natur'a acestuia justiti'a mai bucurosu face pré multu decâtu pré putfnu. Pentru aceea me temu cà —

Principele.

Ce? de ce te temi?

Marinelli.

Cà de ocamdata nu se va puté permite, ca mama si fica sè-si vorbésca.

Odoardo.

Sè nu-si vorbésca?

Marinelli.

Va fi necesaru, ca mam'a sè fia despartita de fica.

Odoardo.

A desparti mam'a de fiica?

Marinelli.

Mam'a de fica si de tata. Form'a incuistiunii pretinde acèsta precautiune in modu imperativu. Si mi-pare reu, Altetia, cà me vediu necesitatu a propune espresu, ca celu putînu Emilia sè fia pusa sub o paza separata.

Odoardo.

Paza separata? Principe! Principe! Dara, dara; fara indoiéla, fara indoiéla! Pré bine: sub o paza separata! Nu! principe, nu este asié? Oh, câtu de rafinata este justiti'a! Esce-lentu! (Baga repede man'a in busunariulu acèla in care se afla pumnalulu.)

Principele, (se apropia de elu magulindu-lu.)

Moderéza-te, amabile Galotti —

Odoardo, (la o parte scotiendu-si éra-si man'a góla.)

Acèsta o a dîsu geniulu seu celu bunu!

Principele.

Dta te affi in ratacire; dta nu-lu pricepi. Dta póte cà la cuventulu paza te gandesci la inchisóre si arestu.

Odoardo.

Lasati-me sè cugetu la aceea: si voiu fi liniscitu.

Principele.

Nici unu cuventu despre inchisóre, Marinelli. In casulu acest'a severitatea legiloru se póte uní usioru cu respectulu catra virtutea nepetata. Déca Emilia trebue pusa sub o paza separata: apoi cunoscu eu — pe cea mai conveniabila. Cas'a cancelariului meu. — Nici o contradîcere, Marinelli! Acolo o voiu duce eu insu-mi. Acolo o voiu incredintiá pazei uneia din cele mai venerabile dame. — Dins'a mi-va garantá si mi-va fi respunsabila pentru ea. Dta mergi pré departe, Marinelli, dîcu pré departe, déca pretindi mai multu. Dta cunosci, Galotti, fara indoiéla pe cancelariulu meu Grimaldi si pe consórtea lui?

(Finea va urmá.)

I. G. Baritiu.

Doine populare din 1848|9.*)

— Din Transilvania. —

entulu bate 'n primavéra,
S'a incinsu unu focu in tiéra,
Cà Severu armatu pandesce,
Balintu la resboiu gatesce,
Éra Iancu celu vitézu
Stà in frunte la necasu,
Câti voinici in foculu mare
Mi s'arunca toti calare,
Si toti striga de odata:
„La resboiu Romani de-unu tata!
Dumnedieu si muntii 'n fire
De Romani voru sè se mire!
Nu, nu, unguni nu vomu fi,
Ci Romani vomu totu traf;
Nu, nu, nu, robi nu vomu fi,
Mai bine toti vomu peri;
Nu, nu, nu, iobagi n'omu fi,
Ci 'n marire vomu muri!

*

Érba mare vescedîta,
Tiér'a nóstra-i pârjolita;
Ternav'a foculu l'ar stinge,
Dar tiermii ei nóta 'n sange;
Somesiulu, Crisiulu si Oltulu
Se 'ntrista de morti cu totulu;
Muresiulu cu Sibîelulu
Triste-si tragu pe fatia velulu ...
Dómne scapa-ne de reu,
De cei ce n'au Dumnedieu!

*

Pe délulu cu strugurii
Vine Bem cu ungunii;
Pe délulu cu maieranu
Vine Iancu si Urban.
Generalii fugu la vale,
Dar Iancu le stà in cale:
— Vai! ardia-te foculu, frica,
Câti mai faci tu de nimica!
Mei Romani, copii de lei,
Haid' loviti ca nesce smei,
Lasati mandr'a sè bocésca,
Si cunune sè 'mpletésca;
Floricele de pe munte,
Sè puna cununi pe frunte,
Cununitia de stejare
De flori si de iérba tare,
Cununitia de finicu
Cà Romanulu e voinicu!*

Culese de

Ioanu P.

*) In interesulu istoricu alu poesiei nóstre populare ne rogamu de toti aceia, cari scfu doine, hore seu balade populare din 48—9, se binevoiesca a ni le tramite pentru publicare. Red. :

S A E O N U.

Dupa douăzeci și cinci de ani.

Diu'a de 3/15 maiu a devenitu deja o serbatóre natiunala a nóstra. Dar in anulu acest'a serbarea are sè fia si mai marétia, cà-ci acuma se implinescu douăzeci și cinci de ani de la epocal'a adunare din 1848, unu patrariu de secolu de la inaugurarea celui mai mare actu de viétia natiunala a Romaniloru din aceste tieri.

Jubileulu descèptării consciintiei natiunale!

E bine, de si unu patrariu de secolu este unu intervalu fòrte scurtu in viét'a popóreloru, — totu-si acesti douăzeci și cinci de ani, cari forméza — asié dîcèndu — inceputulu activitătii nóstre natiunale, au o importantia mai mare pentru noi, decátu cum aru avé de ordinariu.

Diu'a de 3/15 maiu e o epoca in viét'a nóstra natiunala; unu semnu care desparte trecutul de viitoriu; unu drapelu alu demnitătii natiunale.

Deci in acésta dî santa, in care venimu a serbá aniversari'a renviării romanismului, nu va fi de prisosu a cautá inderetru spre anii trecuti, spre a vedé: ce amu câstigatu noi in epoc'a acést'a nóua? este óre viitoriulu nostru mai luminos decátu trecutul? si purtat-u amu óre cu consciintia drapelulu demnitătii natiunale?

Nu incupe in cadr'a foi nóstre a respunde specialu la tóte aceste întrebări. Dar dvóstre meditati, si-apoi ve respundeti!

Studiati tóte terenurile, si esaminati activitatea ce noi amu desvoltatu pe ele, — si-atunce apoi veti vedé, déca am fostu séu ba la innaltímea missiunii nóstre?!

A supra rezultatulu veti poté sè aveti pareri favorabile séu contrarie, cà-ci acestu patrariu de secolu vi ofere materialu de ajunsu atátu pentru optimismu, câtu si pentru pessimismu.

Adeverulu de siguru va fi la mijlocu.

Dar ori care ar fi acél'a, acestu patrariu de secolu trecutu sè ni servésca dreptu indrumatoriu pentru viitoriu, ca astu-felu sè potemu mai usioru scapá de pericole, si sè ni scimu indroptá nai'a inaintării natiunale spre portulu siguru.

Sè nisuiamu a corege gresielile trecutulu, si sè tindemu a perfectiuná ideile si întreprinderile nóstre salutarie!

Fia, ca viitoriulu patrariu de secolu alu aniversariei dílei de 3/15 maiu 1848 sè ni gasésca natiunea n deplina fericire!

Josefu Vulcanu.

Premiulu femeiloru romane.

Apelulu nostru catra femeile romane, d'a contribui la unu fondu pentru premiarea scriitoriloru nostri beletristici, de si n'a avutu inca rezultatulu doritu, totu-si ne-a pusu deja in positiunea d'a poté a-nunciá:

primulu premiu!

Se cere o novela originala scurta, din istori'a natiunala séu din viét'a poporulu nostru.

Premiulu e optu galbeni.

Potu concurge toti scriitorii romani de la noi si de peste Carpati.

Manuscriptele scrise cu mana straina, (si pro-vediuete cu unu motto, care sè fia scrisu si pe epistol'a sigilata, ce va cuprinde numele autorulu,) sunt a se tramite la acésta redactiune, pana 'n 15 maiu c. n. an. curinte.

Premiulu se va judecá de catra o comisiune de trei insi, a caroru nume se va face cunoscutu mai tardfu.

Opulu premiatu se va publicá apoi in „Familia.“

Pesta 8/20 fauru 1873.*)

Redactiunea „Familiei.“

B o m b ó n e.

— Ce e nou, frate?

— Acuma nu scíu nimica — din trecutu; dar ti-voiu spune o noutate, care numai de acuma inainte se va sci. O noutate, care numai peste câte-va díle se va intemplá.

— Ce?

— In dílele viitorie se voru bolnavi multi ómeni.

— Pentru ce?

— Pentru cà se apropia diu'a de 3/15 maiu...

— Si-apoi?

— Se voru poté escusá, cà pentru ce nu s'au dusu a participá la acésta serbare natiunala, — care nici decátu nu le convine celoru de susu.

*

— Asié dara totu-si va fi anu roditoriu, cà-ci in fine a ploatu. Dómne ce de plóia! Mai antáiu o plóia de decoratiuni, apoi o plóia cu grindina, in urma o plóia de certe personale printre Romani in genere! Asié dara totu-si va fi anu roditoriu!

*

— Óre pentru ce nu este in Seini (Satu-mare) nici o scóla romanésca?

— Ar fi de prisosu.

— Cum asié?

— D'apoi nu scíu, cà acolo se face gimnasiu romanescu inca din 1861?

*

Cu ocasiunea sosirii timpului frumosu, flusturatic'a dómna B* se gandeá la ce bái ar poté sè se duca?

Doctorulu seu sosese tocmai atunci.

— Ia spune-mi doctore, — întrebá ea; — la ce bái me svatuesci sè me ducu vér'a acésta?

— Déca vrei sè me asculti pe mine, dómna mea, du-te unde te va conduce *slabitimeca* dumitale!

*) Apelamu de nou la onorab. nóstre cetitórie, spre a contribui la fondulu pentru „premiulu femeiloru romane“, ca astu-felu in curendu se mai potemu anunciá si alte premie! Red.

CE E NOU?

*** (Serbarea memorabilei zile de 3/15 maiu) se va face in tôte partile cu solenitate mare. In nrulu viitoriu credemu a reportá despre unele. Ca aceste reporturi sè fia câtu mai complete, ne rogâmu de publiculu nostru cetitoriu a ne insciintiá prin câte-va sîre despre serbârile de prin diferite locuri. Acuma anuniám, cã societatea „Romani'a juna“ din Viena, va serbá si ea amintirea zilei de 3/15 maiu si totuodata va tiené unu parastasu in memori'a eroului Iancu. Junimea nôstra din Pesta — ca in toti anii — credemu, cã si acuma va serbá acêsta dí.

*** (Primirea archiducesei Gizella in München) fu fôrte pompósa. Stradele au fostu decorate stralucitu, si pe ele s'au edificatu tribune pentru publicu. Poporulu undulá prin tôte partile in numeru mare. Bandele militare in diferte locuri cantara imnuri ocazionale. Apoi s'au inceputu festivitatile, dupa program'a ce o publicaramu.

*** (Zestrea archiducesei Gizella.) Nôu'a paruchia va primí, conformu contractului de casatoriá, in fia-care anu unu apanagiu de 500,000 fl. in argintu; apoi éra-si de la imperatulu, din caset'a sa privata, pe fia-care anu 120,000 fl.

*** (Diet'a Ungariei) si-a reinceputu siedintiele sale la 3 maiu. Dupa scirile mai nôue siedintiele voru durá pana 'n lun'a lui iuniu, si atunce se va inchide sesiunea prima, — apoi se va amaná pana 'n lun'a lui noemvre.

*** (O nenorocire grozava) s'a intemplantu marti in 6 maiu la miédia-di pe drumulu de feru chiar la marginea orasiului Pesta. Unu trenu, care viniá de catra Czegléd, din nebagare de séma a apucatu la statiunea cea din urma pe lini'a care chiar acuma se renoiesce, si ajungédu la locul unde sînele sunt scóse, locomotivulu intrá in pamentu si vagónele ce-i urmau se ciocnira cu o putere cumplita; astu-felu apoi se produse inforatori'a catastrofa, de care nu s'a mai intemplantu pe drumurile de feru de pe continentu. Pe trenu erau vr'o 140 de lucratori din Craini'a si Stiri'a, cari se rentorceau din Maramuresiu spre Croatia, — si vr'o trei sute de oi. In momentul ciocnirii patru vagóne se nimicira de totu, 23 de insi — mai toti parinti de familia cu 2—5 prunci — murira indata, o multime s'a ranitu, ér oile s'au prapaditu mai tóte. Scirea acestei intemplári inforatori'e se latí ca fulgerulu in totu orasiulu, si numai decátu mii si mii de ómeni alergara din fati'a locului. Érá o vedere sfasiatória acést'a! Trenulu resturnatu, si sub elu cadavre in tóte partile, sange pretotindene si ómeni de jumatate morti strigandu grozavu! Cadavrele intr'atát'a erau de desfigurate, incátu unele nici nu se mai puteau cunósce; la mai multe li lipseá câte unu membru. Pana sér'a tardíu victimele nenorocirii s'au transportatu in orasiu. — Investigatiunea oficiala curge.

✕ *** (Loteria filantropica, pentru terminarea bis. rom. din Deva.) Sortituri 250 obiecte, de auru, argintu, cristalu, porcelanu, diverse, metaluri, lemnuri pretlióse, tablouri in oleiu, bogatu incadrate, manufacture elegante si artisticu lucrate; mai multe serviciuri de mésa de argintu, una brosia de trei-dieci galbeni, tóte obiectele in valóre de 3500 florini. Nici unu obiectu nu este de pretiu mai micu de 5 fl. v. a. cele mai multe valoréza de la 20—100 fl. Pretiulu

unui losu 50 cr. Tragerea loteriei in lun'a lui augustu 1873, in prim'a diu'a a adunárii generale din Deva a „Asociatiunii pentru cultur'a poporului romanu.“ — Obiectele castigate se voru spedá reclamandu pana la 30 septemvre a. c. Bilete de loteria se potu affá si la dn'a Constantia de Dunca-Schiau, presiedintea comitetului loteriei in Deva. Rogâmu pe toti Romanii a spriginí acestu opu de binefacere!

*** (O incercare de viétia.) Scen'a se petrece in piati'a pescariei de la Paris. Unu domnu s'apropia de o mésa de marmure, pe care erau asiediatu cei mai frumosi pesci si langa ei câti-va raci mari, din cari luandu, pe unulu díse: Acest'a nu pare sè fia pré prospetu si viu. Pentru a-lu incercá déca traiesce, puse in labele lui vârfulu códei canelui seu. Acest'a inse o luá acum la fuga dimpreuna cu raculu si asié numitulu cumperatoru dupa elu. Se cauta si striga; dara canele cu stapanulu si raculu nu se mai aretara.

*** (Vesuviulu.) Se asigura, cã la 2 l.c. Vesuviulu s'a incercatu sè presinte éra-si unu spectacolu grozavu. Diminéti'a a scosu prin craterulu seu unu fumú indésatu, mai pe la amiédi fumulu a devenitu mai tare, astu-felu cã gémurile de la mai multe case din Castelamare se miscara. Schintei si bucáti mari impetrite erau asvêrlite la o mare innaltíme. Sciri mai nôue, so-site de la Neapole, spunu cã vulcanulu a luat o intindere considerabila si cã sè ascépta o sórte cumplita pentru satele si orasielae vecine.

*** (Thiers in trasura lui Moltke.) In dílele trecute, presiedintele Republiciei franceze a fostu surprinsu la usi'a otelului Roches-Noires d'o plóia cumplita. N'avea umbrela, vré inse sè mérga a casa. Thiers zaresce o trasura inaintea otelului, se suié si spune visitiului sè-lu duca la vil'a Cordier, unde-i este resiedinti'a. Visitifulu se uita de dóue ori la celu ce-i dá acestu ordine. Pe candu stá la indoieála, ese cineva din otelu si i spune cã este presiedintele Republiciei acela care s'a suitu in trasura. Audíndu acést'a, pornesce de graba si, in câte-va secunde, duce pe Thiers a casa. Numai acolo Thiers observá cã se suise intr'o trasura privata, ér nu intr'o birja. Intréba a cui este trasur'a si multu se superá pe sine, candu audí cã este a lui Moltke, ambasadorulu, care érá la bái la Trouville. Indata adreséza lui Moltke câte-va renduri de scuse, cu obicinuit'a-i verva si veselía, promitendú-si cã pe viitoriu va esaminá mai bine trasurile, inainte d'a se sui in ele.

*** (Crudíme de gâsce.) Proverbulu díce: „prós-ta ca o gâsca“, inse nici odata nu s'a audítu dícendú-se: „cruda ca o gâsca.“ Éta cu tóte aceste o impre-giurare care ne autoriza acést'a varianta. Nu de multu unu copilu din Tugerolu, in vârsta de doi ani si jumetate, se affá singurelu nu departe d'unu cãrdú de gâsce. D'odata vr'o dóue-spre-diece din aceste palmipede tabarescu a supra copilului, lu-restórna, incepu a-lu ciupi cu pliscurile, si a-lu bate cu aripele. Nenorocitul copilu capetase acum multíme de rane, candu unu trecetoriu, alergandu, lu-scóse, póte chiar de la mórte. Gâsc'a-i prósta, dar cruda!

Biserica si scóla.

‡ (Dlu Demetriu Coroianu) vicariulu Sela-giului, — fu numitu canonicu la capitululu din Gherla.

‡ (*Prim'a universitate in Africa*) se va infintia in ver'a acest'a. Proiectulu fu primitu cu placere din partea feluriteloru corporatiuni scientifice (?) ale coloniilor.

Societati si institute.

‡ (*Reuniunea invetiatoriloru romani din Selagiu*) va tiené adunarea sa la 12 maiu in comun'a Bobota.

‡ (*Societatea „Romani'a juna“*) a tinerimei nósre din Viena, a deschisu unu cabinetu de lectura, care are sè serve ca unu centru de intrunire atátu pentru junimea din Viena, câtu si pentru fia-care Romanu, care va petrece prin Viena. Inaugurarea festiva a acestui cabinetu se va face la 3/15 maiu.

‡ (*Societatea „Romanismulu“ in Gratiu*) s'a constituitu pe alu doile semestru astu-felu: presiedinte D. N. Dima, vice-presiedinte C. Calefariu, secretariu I. N. Ciucianu, cassariu I. Ciuciu, senatori M. C. Cioranu si Cl. Munteanu.

Literatura.

* (*„Descrierea Moldovei.“*) Una din scrierile cele mai insemnate si mai pretiose pentru sciintia si in genere pentru noi Romanii 'n parte este „Descrierea Moldovei“ de principele Demetriu Cantemiru, tiparita de Societatea academica in limb'a latina dupa manuscrispete aflate in bibliotecile Russei. Acésta opera, in formatu octavu, tiparita c'o escelinte ingrigire, formeza primulu volumu din scrierile invetiatalui principe, dupa care apoi va urmá celu d'alu doile, contienendu traducerea in limb'a romana a aceleia-si lucrári.

* (*Dlu dr. C. Penescu*) a scosu de sub tipariu la Bucuresci opulu intitulatu: „Memoriu a supra ape-loru minerale feruginose de la Vacaresci“

* (*„Convorbirile literare“*) in nr. 1. de la 1 aprilu publica urmatóriele: Mihaiu Vereanu, romanu de Iacobu Negruzzi, — Angeru si Demonu, Flóre Albastra, poesii de M. Eminescu, — Istori'a critica a Romaniloru de B. P. Hasdeu, critica de G. Paunu, — Prelectiuni poporale tienute de Societatea Junimea, — Fragmentu din Rolla de A. Musset, Cupa de Sully Prudhomme, Iubescu muntii, de Th. Gautier; De cinci ani, de V. Hugo, traduceri de V. Pogoru; trei sonete de Petrarca traduse de G. Paunu, bibliografia, corespundintia si anuciuri.

* (*Biblioteca de lectura a dlui I. M. Riuoreanu.*) abié in patru ani ne suprinde cu a trei'a, inca si a patru'a editiune din unele parti ale ei, in câte 5000 inca si dice mii de esemplarie. Acea biblioteca se compunq pana acuma din urmatóriele opere: Seri'a I. Datoriele copíloru catra parintii lor, a 3-a edit., 70 bani. — Istorióre pentru copii, urmate de rugatiuni. Fabule. 70 b. — Cele dóue surori, séu frumos'a si urit'a. 70 b. — Familia Chrestina. Rosele rosii si rosele albe. Copil'a muta. Pescarulu. A 2-a ed. 70 b. — Priveghiatória, urmat'a de Teodora séu Copilulu perdutu. 70 b. — Miellulu, urmatu de Licuriciulu. A 2-a ed. 70 b. — Inelulu gasitu. Bani de arama. Incendiulu. A 2-a ed. 70 b. — Rosariulu, urmatu de Musc'a. 70 b. — Ajunulu nascerii Domnului. 70 b. — Ouele pascaloru, urmate de Petre si Alesandru. 70 b.

— Emigrantii la Brasilia. 70 b. — Cei doi frati. 70 b. Ros'a de Tanneburgu. 70 b. — Canarulu, urmatu de Capel'a din padure. 70 b. — Seri'a II.: Franklinu, opere alese. A 4-a edit. 90 b. — Vocabulariu de morala, séu bune consiliuri 90 b. — Moral'a in fapta, séu bune esemple. 90 b. — Seri'a III.: Columbu, séu Descoperirea Americei (dupa Lamartine). 1 leu 20 b. — Elemente de Geometria, (Legendre modificatu de Blanchet), traductiune de I. M. Riurenu, in asociatiune cu D. E. Angelescu, prof. 4 lei n.

* (*„Stafia“*), comedía originala in versuri, intr' unu actu, de V. M., a esitu de sub tipariu la Bucuresci. Pretiulu 50 bani.

* (*Fascicululu alu XIII din dictionariulu limbei romane.*) lucratu ca proiectu alu societátii academice, a aparutu la Bucuresci. Acestu fasciculu contiene continuarea literoi C.

* (*Dlu Alesandru Pelimonu*) a publicatu la Bucuresci urmatoriulu opu: „Unu functionariu sinucisu, fratele si sor'a.“

Teatru.

✂ (*Dlu D. N. Jonescu,*) care cu cantionetele sale comice facu efetu in tóte orasiile, pe unde a jucat pan'acuma, din Caransebesiu va merge la Bogisia, de acolo la Oravitia, St. Nicolau-mare, Banatu-Comlosiu, Pecica, Nadlalcu, etc. Trecéndu la espositiunea din Viena, va dá o represintatiune si in Pesta.

✂ (*Teatru romanu la Galati.*) Societatea teatrala a dnei Fany Tardini, care la anulu 1865 a jucat cu multu efetu si la Brasiovu, acuma petrece la Galati. In acésta societate se afla dnii frati Vladicescu, Sachelarie, Chirimescu si dn'a Valeri, Albescu, Teodorescu etc.

✂ (*Studentii romani din Clusiu*) la 21 aprilu, adeca in a dóu'a dí de pasce, au represintatu dóue piese teatrale, in presinti'a unui publicu numerosu. Dsiór'a Maria Centea, dd. V. Filipu, P. Tantiu, V. Getie, au jucat cu multa verva.

✂ (*Dlu M. Millo*) a pornitu la Iasi, unde va represintá de mai multe ori pies'a sa „Apele de la Vacaresci“, cu adausele sale „Creditulu fonciaru“, séu „Sangele bere nu se face“, „Timbrulu si licentiele spiritose“, care au facutu atát'a sgomotu in Bucuresci, prin spiritulu si actualitatea sa. La întórcerea-i din Iasi, dsa se va oprí in orasiile de peste Milcovu, Botosiani, Romanu, Bacau, Focsiani, va dá represintatiuni in Buzeu, apoi — trecéndu prin Pitesci si Slatina — va merge la Craiova.

Musica.

⊙ (*La Rózsavölgyi & Comp.*) in Pesta a aparutu: „Jubirea de aprópelui“, polca-mazuru de L. Katzan.

⊙ (*Piese nóue.*) La Rózsavölgyi et Comp. in Pesta au aparutu: „Alegoriile marsiului Rákóczy“ de Stefanu Bartaluz; „Aeskulap“, polca française, de Colomanu Medzihraczky.

Espositiunea universalá de Viena.

** (*La 1 maiu*) espositiunea s'a deschisu dupa programulu ce l'amu publicatu si noi. Dupa deschis-

dere, imperatul si imperatés'a, dimpreuna cu óspetii principesci au visitatu despartiemintele feliuritelor tieri. Trecéndu prin galeri'a romana, imperatul a binevoitu a aretá comissa iului tierii satisfactiunea sa de a vedé Roman'i'a figurandu la acésta espositiune universalá, si a adausu cá va reveni sè véda in detaliu espositiunea romana. Sér'a a avutu locu unu prandiu la curte, la care au fostu invitati toti comisarii generali ai diferitelor staturí.

△ (*O casa romana.*) Industriasulu Iuliu Schnabel din Oravitia a tramisu la espositiunea de Viena o casa de tieranu romanu, carea se va espune ca unu aneasu interesantu alu satului etnograficu ungurescu. Casuti'a romanésca dupa esteriorulu ei este simpla si fara pretensiuni de lúcsu, dar cu atátu mai interesantu este internulu ei, in care se afla totu feliulu de unelte de casa avitice, precum si tieseture lucrata artificiosu si cu gustu. Totu ce cuprinde internulu ei este lucratu de manile tieranului romanu. Cu osebite merita tóta atentiunea unu resboiu de constructiune stravechia, inse in mesura mai mica, lucrata de unu tieranu in Oravitia; dupa aceea unu covoru lucratu de femei'a sa, care asemenea este plinu de arte si are unu fasonu fôrte frumosu: mai departe se voru poté vedé in acésta casutia imbracaminte, complete de barbati si femei romane, cari tóte sunt manufactur'a tieraniloru romani. Panz'a pentru rufe, chindisiturele cele frumóse pe camesie si ie, siurtiulu séu cratinti'a de dinainte si dinapoi, invelitóri'a capului, acoperitóri'a de patu, panzatur'a mesei, covóre, obiele pentru sandala, stergare, tóte, tóte aceste tieranc'a romana le lucra cu manile sale.

△ (*Domnitoriulu Romaniei Carolu I*) asemenea va vini a vedé espositiunea din Viena.

△ (*Roman'i'a*) ia si dins'a parte la espositiune, si-a dobanditu unu spatiu propriu, de si sub egemoni'a Turciei si 'napoi de Montenegro, in palatulu espositiunii, galeri'a XV. b. Spatiulu acesta are o lungime de 30 si o latíme de 15 metri. Obiectele din Roman'i'a pentru espositiune au sositu deja la locul destinatu: productele de agricultur'a si lemnaria voru face onóre tierii; granelo si porumbulu sunt represintate prin probe numeróse si escelinte, precum si plant'a de tutunu. Vinurile romane, din speci'a cea mai alésa, din delurile de la Cotnari, Odobesci si Dragasiani, sunt admirate si strainii, suntemu siguri, voru incepe a-le cautá, pretiuindu-le dupa a loru calitate. Din regnulu minerale, se afla probe de carbuni d'o materia fôrte bogata in caldura si o bucata de pétra litografica d'o structura granulósá de curendu aflata la satulu Besdadu. Acésta pétra intrece in calitate petrele litografice de pana acum. Petroleulu romanu are sè faca in Viena si 'n tóta lumea sensatiune. Din apele minerale sunt tramise probe numeróse. Sarea are sè ocupe rangulu d'antáiu: din dropi de sare sunt lucrata diferite obiecte fôrte caracteristice si fôrte bine executate. Se mai afla apoi unu pachetu cu nisipu de auru, culesu de tígani de pe riulu Oltu. Industri'a este si ea represintata prin metase, blanuri, lana de cea mai buna calitate, piei crude si lucrata etc., prin instruminte de agronomía, de chirurgía, de musica etc., prin pelarii, diferite stofe, materii lucrata etc. Belele-Arte sunt represintate prin mai multe tabele de mare pretiu, multiumita societátii de bele-artele din Bucuresci. Vomu aminti intre altele albumulu dlui Satmary, care re-

presinta positiuni pitoresci din tíera si costume nationale ale poporului romanu. Pe faci'a palatului espositiunii, aprópe de galeri'a romana, se afla radicata biserica de la curtea de Argesiu, construita de lemnu.

△ (*Óspetii principesci au si inceputu sè sosésca.*) Principele de coróna Fridericu de Danimarca a sositu celu d'antáiu, la 28 aprilie. Alu doile óspe principescu, sositu totu in diu'a aceea, e principele de Wales, insoitú de frate-seu principele Arthur; alu treile fu principele de coróna germanu cu sofi'a sa.

△ (*Posta de columbe.*) Directiunea generala a espositiunii universale din Viena a provocatu pe cei mai renumiti dresatori de columbe purtatórie de epistole din Belgia, sè infintieze o concurentia la espositiunea actuala. Dinsii — precum se scrie — si-au si datu consimtiementulu loru.

△ (*Scól'a comerciala din Galati*) a tramisu dóue frumóse albumuri de desemnuri liniarie si formulare de comptabilitate, executate de elevi, spre a figurá la espositiunea din Viena.

△ (*Japonesii,*) in gradinele lor, au aerulu d'a voi sè faca pesceri adanci, in cari baga mari gamede de pétra de tóte formele: 12 lucratori sunt mereu ocupati cu acésta lucrare.

△ (*Pavilonulu diuariului „Neue Freie Presse“*) se lucréza cu activitate: faci'a e gata, inscriptiunile sunt in litere de auru. In nautru, compartimentulu centralu alu redactiunii nu e mobilatu inca.

△ (*Comisarulu sectiunii egiptene,*) care se dusesse la Triest sè priveghieze descarcarea camileloru si animaleloru domestice din tierile Nilului, s'a 'ntorsu cu acele producte vii, cari escita fôrte multu curiositatea.

△ (*Elvetia*) a adusu 12 machini, cari au fostu tóte puse 'n miscare pentru diu'a de 1 maiu.

Industria si comerciu.

|| (*Unu reclamu politicu.*) Unu negociatoriu de panze din Venetia a publicatu pe strade urmatoriulu afisiu: „Alegatori ai colegiului alu treile, alegoti de deputatu pe dlu N. ! Dinsulu e recomandat de diarierele (urméza numele acestora,) precum si de toti liberalii. Cei ce vréu sè aiba informatiuni mai speciale, sè se duca la negociatoriulu de panze C., care prin renumita calitate a negociuriloru sale si-a castigatu de multu unu renume bunu !“

Bucataria.

● (*Unu banchetu americanu.*) Nesce sciri particulare din New-York spunu diferite amenunte interesante despre banchetulu monstru ce s'a datu in acelu orasiu cu ocaziunea celui d'alu patru-dieci si treilea congressu americanu. Éta unu extractu din list'a prandiului, care a servitu la 3500 de persóne, prandiu care e in stare sè faca gelosu p'unu Gargantua: 10,000 midii, — 8000 stridii gatite cu sosu. 75 curcani fripti de câte 12 livre; 150 claponi cu trufo; 2400 passeri fierte si fripte; 100 pareci de vênatu de câte 50 livre; 300 limbi de bou; 1000 de pui; 25 capeti de mistreti impodobite; 8000 de diferiti pesci; 30 somi cu untu de Montpellier; 2000 livre salada; 6000 óue pentru salada; 10,500 pani; 1200 litruri de inghia-

tiata; 400 livre de cofeturi; 300 vase de punsch cu vinu; 300 mesuri de cafea; 200 de ceai; etc.

Suvenirea mortiloru.

† (Unu Romanu mortu in Italia.) Unu diuvariu din Nizza scrie in nrulu seu de la 9 aprile aceste: „Ieri pe la miediulu noptii, unu domnu Mihailu Dobriceanu si-a trasu o lovitura de revolveru in partea animei, pe tiermulu portului, la spatele teatrului italianu. Sinucisulu era unu studinte in medicina, din scól'a de la Bucuresci, dupa cum constata o diploma de bacalaureatu si o fóia de inscriptiune a scólei de medicina din acelu orasiu, gasite la dinsulu. Pan'acuma nu se cunósce caus'a acestei sinucideri.“

† (Agneta Bruchenthal,) preotésa romana in Selagiu, a repausatu in 6 aprile in etate de 24 ani.

Calindariu istoricu.

— Aprile. —

26. 121 Nascerea imperatului romanu Marcu Antoniu Filosofulu. 1566 Diana de Poitiers móre. 1787 Nascerea poetului germanu Ludovicu Uhland. 1817 Liberalulu barbatu de statu alu Austriei, bar. Iosifu Sonnenfels móre. 1848 Turburári intre serbii din Alt-Bece. — **27.** 1737 Nascerea marelui istoricu englesu Eduardu Gibbon. 1822 Nascerea presiedintelui state-loru americane de nordu, Ulisse Grant. 1849 Nesselrode justifica prin o nota circularia interventiunea muscalésca in Ungaria. — **28.** 1784 Corón'a regésca a Ungariei, in urmarea ordinatiunii imperatului Iosifu II se trasportá la Viena. 1853 Ludovicu Fieck móre. 1855 Atentatulu lui Pianori a supra lui Napoleonu III. — **29.** 1711 Pacea de la Satu-mare intre regele Carolu III si intre capii revolutiunii unguresci. — **30.** 65 Imperatulu Nero silesce pe Seneca a se sinucide. 1815 Tiarulu Alesandru I primesce titlulu: „Regele Poloniloru.“

— Maiu. —

1. 1308 Imperatulu Albrecht se ucide de nepotulu seu Ioanu. 1660 Constantinu Besarabu intra in Bucuresci. 1672 Nascerea poetului englesu Addison. 1769 Nascerea principelui de Wellington. — **2.** 1519 Leonardo da Vinci móre. 1729 Nascerea tiarinei Catharina II. 1815 Ioachimu Muratu e batutu la Tolentino de austriaci. 1849 Constituirea ministeriului ungurescu la Debretínu sub presiedinti'a guvernatoriului Kossuth. 1857 Alfredu de Musset móre. 1864 Iacob Mayerbeer móre. — **3.** 1469 Nascerea renumitului barbatu de statu italianu Machiavelli. 1814 Intrarea lui Ludovicu XVIII in Paris. 1867 Espositiune etnografica in Moscovia. — **4.** 1521 Martinu Luther prinsu se escorta la Wartburg. 1702 Petru celu mare infintiéza Petersburgulu. 1814 Napoleonu I sosesc la Elba. 1859 Declaratiunea de resbelu a lui Napoleonu III in contra Austriei. — **5.** 570 Nascerea profetului Mahomed. 1599 Nascerea lui Oliveru Cromvell. 1821 Napoleonu Bonaparte móre la St. Elena. — **6.** 1616 Pace la Tirnavia intre Gavrilu Bethlen si imperatulu Rudolfu II. — **7.** 1762. Nascerea maresialulu Ios. Po-

niatovsky. 1859 Mórtea lui Alesandru Humboldt. — **8.** 1803 Nascerea marelui chemicu Justus Liebig. — **9.** 1805 Fridericu Schiller móre la Weimar. 1849 Batalia la Abrudu, poporulu omóra pe Dragosiu.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 12.

Io sum fíca de Romanu,
Numele-mi e flóre;
Nu-i vestitu ca si-alu meu neamu,
Altulu pe sub sóre.
Io-su Romana si voui fi,
Pana lumea va traí!

Voci din publicu.

Insciintiare. June de etate de 35 de ani, imbracandu unu postu bunu, mi-am desíptu cununí'a pe 22 maiu a. c., dar mirésa inca n'am. Cele ce dorescu a se inolá cu mine sub flamur'a lui Hymen, sunt rogate a-mi impartesí conditiunile loru. Eu nu ceru nimica, decâtu nitíca zestre. Adres'a mea e: „Temesvár X. Y. 1. 2. 3. 4. poste restante.“

Se cauta unu mire — romanticu! O domnisióra tinera, blonda si romana, doresce a se maritá dupa unu barbatu iubitoriu de romantismu. Ea va acordá man'a sa cu preferintia unui cassieriu dintr'o casa de banca, cá-ci dupa parerea ei unu cassieriu este negresítu finti'a cea mai romantica. A se adresá la Viena N. H.

Post'a Redactiunii.

Ung. Altenburg Articolulu tramisu va aparé catu mai curendu, Mai tramite-ni si altii. Cu catu voru fi mai scurti, cu atá't'a voru puté aparé mai iute.

Diui T. V. P. Poesiile se voru publicá. Asceptamu si novel'a originala, precum si traducerea din Turgenjeff. Dar se fia catu mai scurte!

Blasiu. Ama cetitu-o. Dar de preotulu, care a condusu batalí'a nu amintesci nimica. Ar fi bine se o coregi, si se cam stergi din frasele góle, si din multele cuvinte latinesci.

Sum intristatu. Va aparé, dar omitendu cele trei strofe din urma, cari numai strica estetulu. „O dorintia“ asemene va esi, — celelalte inse nu se potu publicá.

Primavér'a mea. In nr. vítori. Multiamita si pentru celelalte aculse.

Insuratulu pentru zestre etc. Dintre poesile poporale tramise vomu publicá vr'o dóue. Mai tramite-ni si altele!

Siemnitii. Novel'a se va publicá indata-ce vomu avé spaciú pentru ea. Alte lucrari din specialitatea dtale, intr'unu stilu usioru, inca amu primí bucurosu.

Tergulu-Muresiului. Doinele poporale se voru publicá; dar conversarea despre „plóia“ nu se póte; ca-ci tratéza cestiiu pré locale. Dta inse pari a avé inclinatiune pentru acestu genu. Cérca a mai scrie despre altu ceva!

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.